

kunstnerisk karaktergivning, idet pengene blev uddelt uafhængigt af regnskab. Man kunne tilmelde film en gang om året, hvorefter årets tilbud blev vurderet af en jury, og det skete at der faldt store præmier til film, der i forvejen gik som varmt brød. Dengang var det næsten udelukkende de store selskaber, der fik støtte. I dag er det næsten udelukkende de små.

De små idealistiske selskaber, der før var alternative ved at træde ud på dybt vand, har vundet stærkere fodfæste. En grund er fremvæksten af små biografer, hvor de kommercielle også kan konkurrere med art cinema'en når det gælder den vanskelige film. Desuden har også art cinema'en vundet frem (i hvert fald i København). I den forbindelse må også fremhæves, at publikum har ændret sig. Hvor interessen for det alternative, det vanskelige, det avancerede osv. før var forbeholdt en lille kult, dér står de tilsvarende film i dag med et større, kvalitetsbevidst publikum. Det alternative omgærdes ikke af helt den samme aura mere.

Det alternative på biograffilmens område angår nu i mindre grad formerne end den kunstneriske kvalitet. Importstøtten sikrer naturligvis en lang række film, som vi ikke ellers havde haft mulighed for at komme til at se. Den sikrer kunstnerisk kvalitet og et øget udbud – og den sikrer nogle nye import- og udlejnings-selskaber. Siden støtten påbegyndtes har således Christian Braad Thomsens Kollektiv film opnået godt 330.000 kr. i importstøtte, og Dagmar og Dan-Ina har tilsammen fået næsten det samme. Filmene er i en vis udstrækning forskellige fra de »kommercielle« selskabers – forretningsformen er ikke.

Importstøtten har altså sikret noget kunstnerisk alternativt. Men det angår kun en del af filmmiljøet. En ting er den alternative film, noget andet er den alternative distribution og forevisning. Mulighederne for 16 mm distribution til foreninger og lignende er flere gange blevet nævnt. Institutet har regler om, at de støttede film skal gøres tilgængelige for en sådan distribution, men man ønsker ikke selv at have noget med det at gøre. Det falder tilbage på importørens interesse i at afsætte filmen.

Men det er jo en økonomisk interesse. Altså skal han have en pæn leje for sin film. Det er helt rimeligt, for det er betingelserne på det kommercielle marked. Men hvad om de importstøttede film – op til 80% – kom til at nyde godt af de udlejningsbetingelser, som Filmcentralen kan tilbyde, hvor lejen er et symbolsk beløb. Eller hvad om man på anden måde sikrede at statens investering kunne komme publikum til gode ikke alene som et kunstnerisk alternativ men også som et økonomisk.

Importstøtten tilbyder tilstrækkelige økonomiske muligheder for et kunstnerisk alternativ til de dominerende filmtyper. Men ikke tilstrækkelige for et alternativ i bredere kulturel forstand.

Det ville nok også være at spænde buen for hårdt, al den stund filmloven primært tilsigter støtte til kvalitet indenfor de givne rammer og ikke at sprænge rammerne. Det har aldrig været meningen at forværre vilkårene for den i forvejen betrængte branche. Men spørgsmålet er om den uheldige konkurrence ikke *kun* ville opstå, såfremt man kunne spille den samme eller en tilsvarende film i medborgerhuset for en slik som i biografen om hjørnet koster 20 kr. i entré? De importstøttede film er dog dem, der ikke ellers ville være kommet frem hverhjemme, netop fordi de ikke har de store økonomiske muligheder.

SAMTALE MED STEEN GREGERS

Afslutningsvis har vi bedt direktør Steen Gregers som leder af et af de store import- og udlejnings-selskaber om at frem-

sætte sin opfattelse af importstøtten. Det er hans selskab, Warner-Constantin, der ligger inde med vort filmkseksempel, »Buffalo Bill«.

Steen Gregers: Vi har aldrig søgt instituttet om støtte til import. Det skyldes flere ting. Importstøtten gives til særlige kunstneriske film, som ellers næppe ville komme frem herhjemme. Det ligger i mindre grad for os. Vi har årligt 35-40 film, vi skal have ud, og der er bestemt fremragende, kunstneriske film imellem.

Vi kunne vel næppe forvente at få importstøtte. Det er ikke noget, jeg siger ud fra erfaringen, det er kun en formodning.

Instituttet har jo også kun begrænsede midler, så det er klart, at de fortrinsvis går til de meget vanskelige film, til de folk, der har specialiseret sig i den type filmudlejning. Det er der ikke noget galt i. Jeg har da importeret en del film, som man kan regne til den kategori. Under det gamle system, under filmfonden, fik jeg otte film præmieret efter udsendelsen – f.eks. »Silkehud«, »Hugo og Josephine«, et par Chabrol og film af Vilgot Sjöman... Det var beløb på 15-25.000 kr. Det var først og fremmest en fjer i hatten. Dengang tog vi risikoen – i dag fungerer støtteordningen som sikkerhedsnet. Ikke fordi jeg vil sige noget dårligt om det – tiderne er blevet anderledes.

Kos: Oplever du det som en konkurrence mellem de små, støttede importører og de store?

SG: Nej, egentlig ikke.

Kos: Hvordan ville du stille dig til et statsligt importfirma?

SG: Ingen større forskel. Så ansatte man jo bare én til at varetage opgaven i stedet for som nu, hvor nogle få kommer med ansøgninger og i praksis eksisterer på støtten.

Biografernes situation er svær nok. Og en sådan fremgangsmåde ville selvsagt betyde en unfair konkurrence, og set med branchens øjne er faren ved et statsligt importfirma – som importerer værdifulde film for skatteborgernes penge – at det kunne tænkes at tilbyde disse film til forevisning f.eks. på bibliotekerne mod en symbolsk betaling eller helt gratis. Det er der problemet ligger.

HVILKE FILM HAR INSTITUTTET STØTTET?

Vi overlader det til læseren selv at vurdere om de investerede penge og importudvalgets anstrengelser har bidraget til fremme af filmkunsten i Danmark. Mon ikke den filminteresseredes underteksttrænede øje ved en hurtig tur gennem listen vil fange en række titler, som skiftevis vil vække højst ubehagelige minder og en mere sammenbidt erkendelse af, at denne eller hin strimmel ville man godt nok nødtigt have undværet?

Det vil i hvert fald nok være umuligt indenfor det publikum, som det kunstnerisk værdifulde henvender sig til, at finde en mors sjæl som går ind for det hele eller imod det hele. Det må vel også antages, at denne type film stiller lidt større krav til biografgængerens end den almindelige underholdningsfilm, som den skal markere en opposition til, således at også mindre behagelige oplevelser i visse tilfælde kan ses som en udfordring.

Følgelig vil det være omsonst at trække enkelte film frem til ros eller ris i denne sammenhæng. Det må blive et spørgsmål om alt eller intet, om helhedsindtrykket er overvejende godt eller skidt. Det må det blive så meget des mere som vi jo ikke kan opstille en samlet liste over film, der ikke er blevet importeret, over alle de mesterværker vi ikke engang har hørt om – eller blot over listens umiddelbare baggrund, de film som har fået afslag. Dem har vi ikke kunnet medtage, da instituttet ikke vil meddele titlerne, for ikke at hænge nogen ud, som man siger. Så kan vi jo lege med tanken om, hvorvidt der mon skulle være en Fassbinder-film imellem.